

*Тетяна Мачача,
канд. пед. наук,
відділ технологічної освіти Інституту педагогіки НАПН України*

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРУВАННЯ ВАРІАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗМІСТУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

tmachacha@ukr.net

Варіативний складник змісту профільної середньої технологічної освіти формується за рахунок курсів за вибором – спеціальних і факультативних [2, с. 4]. Він забезпечує свободу вибору вчителем і учнями особистісно, соціально і професійно значущої тематики навчання, що відображає специфіку конкретного профілю навчання, певної професійної сфери та відповідає потребам, інтересам і можливостям учнів, конкретного освітнього середовища.

Важливою чинною нормою у реалізації варіативності змісту технологічної освіти є право учителя самостійно розробляти і погоджувати в установленому порядку тематику і зміст спеціальних курсів за вибором. Саме тому на часі розробка методологічних орієнтирів, що допоможуть вчителю самостійно розробляти навчальні програми курсів за вибором обраної тематики.

Оскільки зміст технологічної освіти ми розглядаємо як педагогічну модель соціального досвіду людства в контексті структури організації сучасного виробництва, то і зміст курсів за вибором доцільно структурувати за способами проектно-технологічної діяльності як завершеного циклу педагогічно адаптованого проекту.

Саме через проектно-технологічну діяльність формуються ключові і предметна проектно-технологічна компетентності в обраній професійній сфері та поєднуються чотири основні структурні елементи культурологічного змісту технологічної освіти, які є основою структурування змісту курсів за вибором [1, с. 108]:

- досвід пізнавальної діяльності – у формі адаптивної системи знань про тематику обраного курсу за вибором;
- досвід репродуктивної діяльності – у формі вирішення інформаційно-дослідницьких, дизайнерських, конструкторських, технологічних завдань, які

передбачають відтворення способів оброблення інформації, енергії, матеріалів з використанням відповідних засобів та в партнерській взаємодії з іншими; умінь діяти за зразком;

– досвід творчої діяльності – у формі здатності приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях; самостійно планувати й організовувати процес проектування, технології реалізації спроектованого, оцінювання та презентації результатів власної діяльності; розв’язувати інформаційно-дослідницькі, дизайнерські, конструкторські і технологічні завдання в нових умовах;

– досвід емоційно-ціннісних ставлень – у формі особистісно й соціально значущих орієнтацій, цінностей, мотивацій.

Вважаємо за доцільне у розробці програми курсів за вибором виокремлювати інваріантну і варіативну складові його змісту. Інваріантна складова є обов’язковою для вивчення всіма учнями. У ній визначаються фундаментальні освітні об’єкти, базові знання, які концентрують в собі навчальний матеріал відповідної тематики курсу, та оволодіння якими забезпечує успішне виконання проектів у межах варіативної складової.

Варіативна складова змісту курсів за вибором передбачає обов’язкове виконання проектів, які можуть бути різного типу – індивідуальні, парні, групові, колективні. Кожен учень має свободу вибору типу проекту для його послідовного й поетапного виконання, можливість самостійно розподіляти навчальний час, враховувати свій темп учіння, що дає змогу вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію.

Література

1. Мачача Т. С. Теоретико-методологічні засади проектування змісту технологічної освіти / Т. С. Мачача // Український педагогічний журнал – 2016. – №3 – С. 105-114.
2. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільної середньої освіти) : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>